

TASHKILOTNING LOYIHALARNI BOSHQARISH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA RIVOJLANTIRISH

Azimov Anvarjon A'zamjon o'g'li

*O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi huzuridagi
"Agrosanoatni raqamlashtirish markazi" MChJ sektor bosh mutaxassisi*

Annotatsiya: Maqolada tashkilotning loyihalarni boshqarish tizimini ishlab chiqish va rivojlantirish, uni amalga oshirish masalasini hal qilish usullari ko'tarilgan. Madaniyat, san'at va menejment o'rtasidagi munosabatlar sohasida paydo bo'lgan tahlil ijobiy tendensiyalarni ta'kidlash imkonini berishi, madaniyat va san'at sohasi rivojlanishning ahamiyati va istiqbollari haqida so'z yuritilgan. Shu bilan birga maqolada kuchli boshqaruv ijodiy sohani yangi samarali bosqichga olib chiqa olishi ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: tashkilotning loyihalarni boshqarish, menejment, loyiha faoliyati, loyihalarni boshqarish.

Loyihani boshqarish har qanday tashkilotning samarali faoliyatining asosiy elementlaridan biridir, ayniqsa, tez o'zgaruvchan biznes muhiti va raqobat sharoitida. Jahon amaliyotida loyihalarni boshqarish ko'p yillar davomida faol qo'llanilmoqda va ko'plab kompaniya va tashkilotlar faoliyatining ajralmas qismi hisoblanadi. Jahon amaliyotida loyihalarni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlaridan biri loyiha yoki tashkilot doirasida muayyan loyiha yoki vazifa uchun eng samarali yondashuvni tanlash imkonini beruvchi turli metodologiya va yondashuvlardan foydalanish qobiliyatidir. Hozirgi vaqtda loyihalarni boshqarish yangi metodologiya va texnologiyalarning paydo bo'lishi tufayli rivojlanish va takomillashishda davom etmoqda. Bundan tashqari, jahon amaliyotida loyihalarni boshqarish turli sohalarda, jumladan, IT, qurilish, ishlab chiqarish, marketing va boshqa ko'plab sohalarda keng qo'llanilayapti, bu uning zamonaviy dunyoda ahamiyati va dolzarbligidan dalolat beradi.

Loyihani boshqarish — bu muayyan natijalarga erishish uchun loyiha ishini rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish va nazorat qilish jarayoni. Bu korxonalar uchun mahsuldorlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va ish sifatini yaxshilash uchun muhim vositadir. Loyihani boshqarish, shuningdek, loyihani amalga oshirish vaqtini nazorat qilish va xavflarni minimallashtirish imkonini beradi. IT-loyihalarida loyihalarni boshqarish, ayniqsa, muhimdir, chunki bu sohada natijaga ta'sir qiladigan ko'plab omillar mavjud. Bu sizga jamoa ishini boshqarish, jarayonlarni optimallashtirish, xatarlarni boshqarish va loyihani belgilangan muddatlarda va byudjet doirasida saqlashni ta'minlaydi. IT-loyihalari yuqori sifat standartlariga javob

berishi kerak, shuning uchun bugungi kunda ko'plab muvaffaqiyatli kompaniyalar loyihalarni boshqarish tizimisiz qila olmaydi. Bunday tizimdan foydalanish loyiha bilan bog'liq xato va muammolarni aniqlash va bartaraf etish, ularning oldini olish bo'yicha o'z vaqtida choralar ko'rishga yordam beradi. Shunday qilib, loyihalarni boshqarish IT sohasidagi biznes maqsadlariga erishish uchun zarur vosita bo'lib, jamoaning sifati va samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Bugungi kunda eng ommabop, konsepsiyasiga asoslangan mavzuga yo'naltirilgan (tezaus) yondashuv loyihaning subyektiv yo'nalishi hayotning boshqa subyektlarini tanlash erkinligi bilan cheklangan bozor iqtisodiyotida samarali bo'lib kelmoqda. Zamonaviy sharoitda dizaynning subyektiv yo'nalishi ilgari ijtimoiy tuzilishga xos bo'lmagan yangi xususiyatlarni aks ettiradi. Biz ijtimoiy loyiha faoliyati uchun eng muhim zamonaviy Yevropa turi ijtimoiy tashkilotning uch xususiyatlarini ko'rsatadi: an'anviy normativ rolini pasayishi, idrok dunyo bo'linishi va ijtimoiy hayotning beqarorlashtiruvchi omil sifatida kelayotgan o'zgarishlar tezligi. Bunday yondashuv ijtimoiy va madaniy voqelikni, birinchi navbatda, madaniy kodekslarga muvofiq dunyoning rasmini shakllantiradigan kundalik hayot darajasida hal qilish imkonini beradi. Ijtimoiy dizayn yondashuvi ijtimoiy hayotni zamonaviy tashkil etishning yetakchi usullaridan biri, jamiyatni boshqarish va ijtimoiy dizayn (qanday obyektlar yaratilishidan qat'iy nazar) loyiha faoliyati mavzusining xususiyatlari, uning dunyoqarashini kengaytiradi.

Bu tushuncha ijtimoiy-madaniy sohada subyekt-subyekt munosabatlarini rivojlantirish zamon talabiga aylanganligi nuqtai nazaridan ham maqbulroqdir. Bugungi kunda, eng keng tarqalgan maqsad loyihalar natijalari 2 turdan iborat tashkiliy yoki muammo yo'naltirilgan loyihalar va mavzu yo'naltirilgan loyihalar sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tashkilotni oqlash, rivojlantirish, qurish va qo'llash, universal tadqiqotlar va ta'sir ko'rsatish, uning eng ko'p olimlar va amaliyotga va natijalaridan foydalanishga asoslangan. Bu parallelizmni istisno qilish, tashkilotning ketma-ketligini yaxshilash, uning ishlashi va rivojlanish samaradorligini oshirish, barcha ishtirokchilar, foydalanuvchilar va kuzatuvchilarning harakatlarini maqsadli muvofiqlashtirishni sezilarli darajada oshiradi.

Tashkilotni kompleks vositalar qurish va ulardan foydalanish mantig'i Tahlil va baholashning o'ziga xos uslubiyotini rivojlantirish va uni amalga oshirish asoslariga bag'ishlangan. Tadqiqotning samaradorligi universallik, xilma-xillik va installal palitrani rivojlantirish, ushbu va boshqa komponentlarning yagona kompleks konfiguratsiyalar majmuasiga turli xil protseduralar tuzish uchun keng ko'lamlil protseduralarni shakllantirishning keng ko'lamlil tartibini shakllantirishning keng ko'lamlil tartibini shakllantirish orqali amalga oshiriladi. Ob'ekt yondoshuvidan foydalanish muqarrar ravishda tashkilotning rivojlanayotgan ierarxik qaramasasini

o'rganish va ruxsat berish zarurligini muqarrar ravishda duch keladi. O'z-o'zini tashkil qilishdan farqli o'laroq, ularning tashkilotning universal asboblaridan foydalanish va ulardan foydalanishning ahamiyati keskin o'sib bormoqda, chunki u boshqaruv munosabatlarini shakllantirish va rivojlantirish sohasiga qarab keskinlashadi.

Ilgari loyiha faoliyati qurilish sohasidagi konstruktiv va texnologik jihatlarni aks ettiruvchi hujjatlar bilan bog'liq edi. Shu bilan birga, loyihalarni boshqarish nazariyasi tufayli bunday usul jamiyatning boshqa sohalarida muvaffaqiyatli amalga oshirildi. Loyiha yondashuvi madaniy tadbirlarni shakllantirishda turli organlarni jalb qilish imkonini beradi, bu esa o'z navbatida tadbirlarning resurs bazasini sezilarli darajada oshiradi.

Bugungi kunda eng ommabop, konsepsiyasiga asoslangan mavzuga yo'naltirilgan (tezaus) yondashuv loyihaning subyektiv yo'nalishi hayotning boshqa subyektlarini tanlash erkinligi bilan cheklangan bozor iqtisodiyotida samarali bo'lib kelmoqda. Zamonaviy sharoitda dizaynning subyektiv yo'nalishi ilgari ijtimoiy tuzilishga xos bo'lmagan yangi xususiyatlarni aks ettiradi. Biz ijtimoiy loyiha faoliyati uchun eng muhim zamonaviy Yevropa turi ijtimoiy tashkilotning uch xususiyatlarini ko'rsatadi: an'anviy normativ rolini pasayishi, idrok dunyo bo'linishi va ijtimoiy hayotning beqarorlashtiruvchi omil sifatida kelayotgan o'zgarishlar tezligi. Bunday yondashuv ijtimoiy va madaniy voqelikni, birinchi navbatda, madaniy kodekslarga muvofiq dunyoning rasmini shakllantiradigan kundalik hayot darajasida hal qilish imkonini beradi. Ijtimoiy dizayn yondashuvi ijtimoiy hayotni zamonaviy tashkil etishning yetakchi usullaridan biri, jamiyatni boshqarish va ijtimoiy dizayn (qanday obyektlar yaratilishidan qat'iy nazar) loyiha faoliyati mavzusining xususiyatlari, uning dunyoqarashini kengaytiradi.

Bu tushuncha ijtimoiy-madaniy sohada subyekt-subyekt munosabatlarini rivojlantirish zamon talabiga aylanganligi nuqtai nazaridan ham maqbulroqdir. Bugungi kunda, eng keng tarqalgan maqsad loyihalar natijalari 2 turdan iborat tashkiliy yoki muammo yo'naltirilgan loyihalar va mavzu yo'naltirilgan loyihalar sifatida namoyon bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bukina D. M. Madaniyat sohasidagi faoliyat. Darslik. // - M., 2016. 320 b.
2. Kukushkina L. A. Madaniy loyihalar bozorida xayriya va homiylik // Omsk ilmiy xabarnomasi. 2016. №8-82. 73-77 b.
3. Zarev V. A. Loyihani boshqarish: Darslik. - Moskva: DIA, 2014. 312 b.
4. Matyushok V. M., Burchakova M. A., Smarjevskiy I. A., Yakubova T. N., Lazanyuk I. V., Sorokin L. V., Matyushok S. V. Loyiha menejmenti. M-RUDN, 2010, darslik. 553 b.

5. Kukushkina L. A. Madaniy loyihalar bozorida xayriya va homiylik // Omsk ilmiy xabarnomasi. 2016. № 8-82. 73-77 b.
6. Matyushok V. M., Burchakova M. A., Smarjevskiy I. A., Yakubova T. N., Lazanyuk I. V., Sorokin L. V., Matyushok S. V. Loyiha menejmenti. M-RUDN, 2010, darslik. 553 b.
7. Lazanyuk I.V, Kareke G. T. Innovatsion loyihalar xatarlarni boshqarish: xatarlarni tahlil qilish va baholash // "Fan va ta'lim" LTD, 2015, 96 b.
8. A.Haydarov. Madaniyat - milliy yuksalish poydevori. - Toshkent, Oltin meros press, 2021. - 480 b